

GAZETA MUZEALNA

nr 91/luty 2011 r.
str. I-III

MIESIĘCZNIK MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH

Jak średniowieczny rycerz trafił do Muzeum?

Od początku roku w najbardziej reprezentacyjnym wnętrzu Zamku Żupnego - w Sali Gotyckiej - został umieszczony nowy eksponat - kopia zbroi średniowiecznej. Taki rzadki przedmiot prowokuje do zadawania pytań, tym bardziej, że uważny obserwator dostrzeże pewne ślady „użytkowania”. Czyżby ślady po mieczu? Zebrałem pytania i zadałem je panu Sławomirowi Rokicie, poprzedniemu właścicielowi zbroi.

Marek Skubisz: Kiedy planowaliśmy zakup kopii zbroi średniowiecznej, chcieliśmy, aby pasowała ona chronologicznie do Sali Gotyckiej, która powstała za czasów króla Kazimierza Wielkiego, w 2. poł. XIV w. Czy spełnia ona nasze wymagania?

Sławomir Rokita: W pełni! Jest ona wzorowana na zbroi księcia Walii Edwarda Woodstock'a - „Czarnego Księcia” (zmarłego w 1376 r.). Jako bogaty człowiek - nosił on „modną” zbroję, która widoczna jest na nagrobku w katedrze w Canterbury. Nad nagrobkiem zawieszono rekonstrukcje elementów zbroi wydobytych z sarkofagu (hełm, rękawice, tarcza).

Czy zatem pasuje ta zbroja dla rycerza małopolskiego?

- To była moda ogólnoeuropejska. Nasze rycerstwo starało się podążać za tą modą. Zbroje takie produkowały warsztaty płatnerskie w północnych Włoszech i stamtąd wędrowały one do wszystkich

krajów Europy Zachodniej. W niedługim czasie także polskie ośrodki płatnerskie wytwarzały takie same zbroje.

Taka średniowieczna Unia Europejska?

- Dokładnie tak! W kwestii mody i bezpieczeństwa obowiązywały te same standardy.

Kto wykonał tę konkretną zbroję?

- Pan Przemysław Pustelak z Rzeszowa. Kilka lat temu był to jeden z nielicznych płatnerzy potrafiących wykonać zbroję oczekiwaną przez mnie jakości. Zbroja musiała nie tylko „dobrze wyglądać”, ale także musiała mieć odpowiednie właściwości mechaniczne - jak w średniowieczu!

Czy brał pan udział w tej zbroi w jakiś bitwach, rekonstrukcjach wydarzeń historycznych?

- Wielokrotnie! Chociażby w trakcie zeszłorocznej inscenizacji bitwy pod Grunwaldem z okazji jej 600-lecia. Wiele razy uczestniczyłem w inscenizacjach związanych z projektem „Interregnum”, czyli rekonstrukcji wydarzeń z wojny stronnictwa Grzymalitów z Nałęczami w czasie bezkrólewia 1382-85 (Chudów, Morimondo we Włoszech).

Ile waży omawiana zbroja?

- Komplet - to ok. 25 kg. Wbrew stereotypom nie był to ciężar nie do udźwignięcia. Walczący musieli mieć możliwość swobodnego poruszania się.

Czy blachy zbroi średniowiecznych były cieńsze czy też może grubsze od tego egzemplarza?

- Generalnie - porównywalne. Blachy tej zbroi mają grubość 1,2-1,5 mm a hełm - 2,5 mm. Osłony nóg i rąk mogły być w średniowieczu nieco cieńsze.

Czy rycerz w pełnym rynszunku, który spadł z konia, mógł się podnieść o własnych siłach?

- W zbroi bojowej, używanej w bitwach - jak najbardziej! Inaczej sprawa wyglądała w przypadku zbroi turniejowych z 2. poł. XV w. Tu używano grubszych i co za tym idzie cięższych zbroi. Rycerz na koniu nie musiał być szczególnie mobilny. Nawet przy wsiadaniu na konia używano specjalnych dźwignów (także ze względu na specyficzną konstrukcję siodła).

Od jak dawna uczestniczy pan w ruchu rekonstrukcji historycznych?

- Od 1996 r. Mam zatem możliwość obserwowania zmian, które w tym ruchu zachodzą. Obecnie poziom jest znacznie wyższy i ta tendencja się utrzymuje.

Jest pan nie tylko „rycerzem”, ale także zajmuje się dawnym rzemiosłem?

- Tak. Niemal od początku zajmuję się także wytwarzaniem obuwia historycznego. Wykonuję

buty głównie dla uczestników rekonstrukcji historycznych, ale także dla muzeów i teatrów. Buty szyte są ręcznie, ze skóry, według znalezisk archeologicznych i ikonografii historycznej.

Kilka lat temu nie było łatwo zdobyć egzemplarz zbroi odpowiedniej jakości, wykonanego zgodnie z realiami epoki. Nie był to też tani zakup.

- Teraz jest łatwiej! Funkcjonuje wielu „fachowców”, a czas oczekiwania na elementy zbroi skrócił się do zaledwie kilku miesięcy. Niestety równocześnie ceny znacząco wzrosły...

Czy używał pan tej zbroi przez kilka lat. Czy nie żałował o niej?

- Zbroję zamawia się na wymiar konkretnej osoby - musi być bardzo dopasowana. Prawda jest taka, że przez kilka lat nieco zmieniłem rozmiar i potrzebna mi jest nowa, szersza zbroja. Cieszę się, że moja pierwsza zbroja trafiła do muzeum. Tym bardziej, że mieszkam nieopodal Wieliczki i w razie czego będę mógł ją „odwiedzić”.

W takim razie - zapraszamy do Muzeum! Dziękuję za rozmowę.

Marek Skubisz

60 lat Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka

Zaproszenie do Muzeum w 2011

Styczeniowe spotkanie opłatkowe.

STYCZEŃ

- 12.01 Spotkanie opłatkowe - Zamek Żupny
- 23.01 „Mama tata i ja” - „Górnictwo zmagania” - ekspozycja w kopalni
- 24.01 koncerty umuzykalniające dla dzieci - Zamek Żupny
- do 31.01 wystawa „Śladami Jana Pawła II w Małopolsce” - ekspozycja w kopalni
- do 12.03 wystawa „Zaginione obrazy Wieliczki Piotra Stachewicza” - Zamek Żupny
- do 27.03 wystawa „Górnictwo na ziemiach polskich. Od krzemienia do gazu łupkowego” - ekspozycja w kopalni

LUTY

- 07-12.02 ferie w Muzeum - Zamek Żupny i ekspozycja w kopalni
- 16.02 spotkanie Towarzystwa Przyjaciół Muzeum: „60- lecie Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka” - Zamek Żupny
- 20.02 „Mama tata i ja” - spotkanie na wystawie „Zaginione obrazy Wieliczki Piotra Stachewicza” - Zamek Żupny
- 28.02 koncerty umuzykalniające dla dzieci - Zamek Żupny

MARZEC

- 13.03 „Mama tata i ja” - spotkanie na wystawie „Solniczki - małe arcydzieła sztuki” - Zamek Żupny
- 14.03 koncerty umuzykalniające dla dzieci - Zamek Żupny
- 23.03 spotkanie Towarzystwa Przyjaciół Muzeum: „Wokół solniczki - zwyczaj i kultura stołów w Polsce” - Zamek Żupny
- 30.03-17.06 wystawa „Wieliczanie lat minionych...” - Zamek Żupny

KWIECIEŃ

- 8.04 finał projektu „Muzeofrajda - eksperyment muzealny” - Zamek Żupny i ekspozycja w kopalni
- 11.04 koncerty umuzykalniające dla dzieci - Zamek Żupny
- 15.04 konkurs plastyczny „Najpiękniejsza pisanka z soli” - Zamek Żupny

- 15.04 -1.05 wystawa pokonkursowa „Najpiękniejsza pisanka z soli” - Zamek Żupny

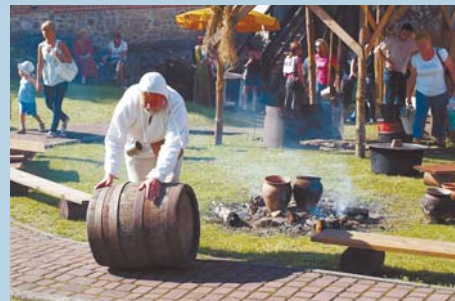
- 17.04 „Mama tata i ja” - „Wielkanocne obrzędy” - Zamek Żupny
- 20.04 spotkanie Towarzystwa Przyjaciół Muzeum „Wieliczka a Wielki Kraków” - Zamek Żupny

MAJ

- 6.05 koncert filharmoników z Holandii „Valerius” - ekspozycja w kopalni
- 12.05 sesja: „150 rocznica utworzenia Szkoły Górniczej w Wielicze” - Zamek Żupny
- 16.05 koncerty umuzykalniające dla dzieci - Zamek Żupny
- 18.05 Spotkanie Towarzystwa Przyjaciół Muzeum „Adaptacja poziomu August w Kopalni Soli „Bochnia dla potrzeb ruchu turystycznego 1988-2011” - Zamek Żupny
- impreza plenerowa „Noc Muzeów” - Zamek Żupny i ekspozycja w kopalni
- 22.05 „Mama tata i ja” - Poznajemy Zabytki Wieliczki - gra terenowa
- 30.05 koncert umuzykalniający dla dzieci - Zamek Żupny

CZERWIEC

- 5.06 ogólnopolska impreza plenerowa „Święto Soli” - Zamek Żupny

- 18.06 spotkanie Towarzystwa Przyjaciół Muzeum - Wycieczka do kopalni w Bochni
- 26.06 koncert z cyklu „Popołudnie ze Straussem” - dziedziniec Zamku Żupnego
- 30.06 - 1.07 XII Międzynarodowy Plener Osób Niepełnosprawnych „Uroki wielkiego muzeum” - Zamek Żupny i ekspozycja w kopalni
- do 17.06 wystawa „Wieliczanie lat minionych...” - Zamek Żupny

LIPIEC

- 1.07 XII Międzynarodowy Plener Osób Niepełnosprawnych „Uroki wielkiego muzeum” (drugi dzień) - Zamek Żupny i ekspozycja w kopalni
- 8.07 - 30.09 wystawa „Broń paradna w dawnych wiekach” - Zamek Żupny
- 18 - 22.07 „Lato z Muzeum” - Zamek Żupny
- 31.07 koncert z cyklu „Popołudnie ze Straussem” - dziedziniec Zamku Żupnego

SIERPIEŃ

- 18.08 - 31.10 wystawa „Żupy Krakowskie - Skarb Rzeczypospolitej”. W 720 rocznicę składu solnego w Oświęcimiu - Muzeum Zamek w Oświęcimiu
- 28.08 koncert z cyklu „Popołudnie ze Straussem” - dziedziniec Zamku Żupnego

WRZESIEŃ

- 15.09 - 31.12 wystawa „Uroki wielkiego Muzeum” - ekspozycja Muzeum w Kopalni Soli "Wieliczka"
- 17.09 spotkanie Towarzystwa Przyjaciół Muzeum - Wycieczka do Kazimierza Dolnego i Sandomierza
- 18.09 „Mama tata i ja” - na wystawie „Broń paradna w dawnych wiekach” - Zamek Żupny
- impreza „Europejskie Dni Dziedzictwa” - Zamek Żupny i ekspozycja w kopalni

- 25.09** koncert z cyklu „Popołudnie ze Straussem” – ekspozycja w kopalni
26.09 inauguracja konkursu „Królewskie Żupy Krakowskie” – Zamek Żupny
do 30.09 wystawa „Broń paradna w dawnych wiekach” – Zamek Żupny

PAŹDZIERNIK

- 14.10 - 13.11** wystawa „Oczarowani zamkami” – Zamek Żupny
16.10 „Mama tata i ja” – na wystawie „Uroki Wielickiego Muzeum” – ekspozycja muzealna w kopalni
19.10 spotkanie Towarzystwa Przyjaciół Muzeum „Romański kościół św. Krzyża w Wielicze na tle XII-XIII - wiecznych budowli sakralnych Europy środkowo-wschodniej” – Zamek Żupny
20 - 21.10 II Konferencja Muzeów Górniczych i Skansenów Podziemnych:
 Muzea górnicze w ofercie turystycznej regionu – szanse rozwoju i współpracy.
Do 31.10 wystawa „Żupy Krakowskie – Skarb Rzeczypospo-

Ferie zimowe w Muzeum

Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka zaprasza serdecznie dzieci do wspólnej zabawy w czasie ferii zimowych. Oprócz ciekawych warsztatów, zajęć edukacyjnych, licznych gier i konkursów, uczestnicy zwiedzą nowe ekspozycje stałe i czasowe Muzeum na III poziomie kopalni oraz w Zamku Żupnym. Szczególnie warto zobaczyć: „Solniczki – małe arcydzieła sztuki”, „Zaginione obrazy Wielicki Piotra Stachiewicza” i „Górnictwo na ziemiach Polski. Od krzemienia do gazu łupkowego”.

Zajęcia odbywać się będą codziennie od 7.02 - 12.02.2011 w godzinach 11.00 - 13.00

Osoby zainteresowane prosimy o dokonanie wcześniejszej rezerwacji. Dział Edukacji i Promocji – 012 289 16 33.

W programie m.in.:

7.02 poniedziałek „Górnice zmagania” - ekspozycja na III poz. kopalni

MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH WIELICZKA

ul. Zamkowa 8, 32-020 Wieliczka
 tel. (012) 289 16 00, fax 278 30 28,

promocja@muzeum.wieliczka.pl
www.muzeum.wieliczka.pl

- litej”. W 720 rocznicę składu solnego w Oświęcimiu – Muzeum Zamek w Oświęcimiu
do 13.11 wystawa „Oczarowani zamkami” – Zamek Żupny
do 31.12 wystawa „Uroki wielickiego Muzeum” – ekspozycja w kopalni
 koncerty umuzykalniające dla dzieci – Zamek Żupny

LISTOPAD

- impieza „Dzień Otwartych Drzwi Muzeum” – Zamek Żupny i ekspozycja w kopalni
20.11 „Mama tata i ja” – Poszukiwanie solnego skarbu
23.11 spotkanie Towarzystwa Przyjaciół Muzeum „Początki elektryfikacji i łączności telefonicznej w Wielicze” – Zamek Żupny
25.11 finał konkursu „Królewskie Żupy Krakowskie” – Zamek Żupny
do 13.11 wystawa „Oczarowani zamkami” – Zamek Żupny
do 31.12 wystawa „Uroki wielickiego Muzeum” – ekspozycja w kopalni
 koncerty umuzykalniające dla dzieci – Zamek Żupny

GRUDZIEŃ

- 2.12 - 15.03.** 2 wystawa „Kartografia górnicza” - Zamek Żupny
14.12 spotkanie Towarzystwa Przyjaciół Muzeum „Kąpolice w wielickiej kopalni soli” - Zamek Żupny
18.12 „Mama tata i ja” - Tradycje bożonarodzeniowe - Zamek Żupny
do 31.12 wystawa „Uroki wielickiego Muzeum” - ekspozycja w kopalni
 koncerty umuzykalniające dla dzieci - Zamek Żupny

Niezwykła podróż historycznymi wyrobiskami górniczymi, na III poziomie kopalni soli, w czasie której uczestnicy zajęć wędrując podziemnymi korytarzami, zapoznają się z pracą górników, ich narzędziami i maszynami. Dodatkową atrakcją, będzie możliwość wykonania lamp górniczych.

8.02 wtorek „Zaginione obrazy, ukryte tajemnice” - Zamek Żupny

Zwiedzanie wystawy poświęconej pracom niezwykłego malarza Piotra Stachiewicza. Motywem przewodnim zajęć będą obrazy Wielicki, które zaginęły kilkadziesiąt lat temu. Pomimo tego, że ich nie odnaleziono, możliwe jest zobaczenie obrazów na wystawie...

9.02 środa „Zwykłe solniczki, a może arcydzieła sztuki?” - Zamek Żupny

Korzystamy z nich niemal codziennie, a ile tak naprawdę możemy o nich powiedzieć? Spotkanie zaznajamiające z największą wystawą solniczek w Polsce. Skąd pochodzą? Jakie kształty przybierają? O tym wszystkim, jak i o wielu innych ciekawych informacjach związanych z solniczkami uczestnicy dowiedzą się podczas zajęć.

10.02 czwartek „Górnice tradycje i obyczaje” - ekspozycja na III poz. kopalni

Warsztaty zapoznające z hierarchią panującą wśród górników wielickich od średniowiecza, do dnia dzisiejszego. W trakcie warsztatów omówienie pojęć: górnik, tradycja, patron, militaria górnicze, mundur, szychta, Barbórka, barwy, godło, górnicze Szczęść Boże.

11.02 piątek „Walentynki - co tak naprawdę o nich wiemy?” - Zamek Żupny

Interaktywne zajęcia edukacyjne, wyjaśniające ideę święta, jego genezę oraz celebrację w poszczególnych krajach całego świata. W programie konkursy, quizy, a także zadania wymagające artystycznych zdolności...

12.02 sobota „Noworoczny bal karnawałowy” (15.00- 17.00) - obowiązują stroje karnawałowe! - Zamek Żupny, Sala Gotycka, wstęp 10 PLN (opiekunowie wstęp wolny)

Zajęcia prowadzone w Zamku Żupnym są bezpłatne, w ekspozycji w kopalni w kwocie 4 zł /osoba.

Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka
 ul. Zamkowa 8, 32-020 Wieliczka
www.muzeum.wieliczka.pl

Wydarzenia kulturalne luty 2011 r.

ZAMEK ŻUPNY

wystawa „Zaginione obrazy Wielicki Piotra Stachiewicza” do 12.03.2011 r.

Wystawa ma na celu przypomnienie zaginionego cyklu dwunastu obrazów Piotra Stachiewicza poświęconych wielickiej kopalni soli. Składał się on z 12 płócien, które są znane dzięki zachowanemu albumowi „Wieliczka”. Posłużył on do wykonania wielkoformatowych reprodukcji obrazów. Ważnym obiektem wystawy jest obraz „Ostatnie Szczęść Boże” ze zbiorów Muzeum Narodowego w Krakowie.

Ponadto prezentowane są oryginalne płótna, rysunki i szkice autorstwa Piotra Stachiewicza pokazujące jego warsztat artystyczny, wśród nich cykl obrazów „Widma w pracowni” oraz cykl rysunków stanowiących ilustracje trylogii Henryka Sienkiewicza.

Ferie w Muzeum

7.02 - 12.02.2011 w godzinach 11.00 - 13.00
 Rezerwacja: Dział Edukacji i Promocji - 012 289 16 33.

Spotkanie „60- lecie Muzeum Żup Krakowskich” w ramach cyklicznych spotkań Towarzystwa Przyjaciół Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka, 16.02 (środa), godz. 17.00.

Spotkanie z cyklu „Mama, tata i ja” na wystawie „Zaginione obrazy Wielicki Piotra Stachiewicza” 20.02 (niedziela), godz. 10.00 i 12.30
 Rezerwacja: Dział Edukacji i Promocji, 012 289 16 33

EKSPOZYCJA MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH WIELICZKA w kopalni soli

Wystawa przybliży główne gałęzie przemysłu wydobywczego w naszym kraju i sygnalizuje jego historyczny rozwój sięgający epoki kamienia. Prezentuje wydobycie rud metali, surowców skalnych, chemicznych oraz surowców energetycznych: węgla,ropy naftowej czy gazu ziemnego. Wymienione dziedziny górnictwa pokazane są poprzez dawne i współczesne narzędzia górnicze, modele maszyn i urządzeń górniczych, wydobywane z głębi ziemi różnorodne surowce ze srebrem, złotem i bursztynem włącznie, wielkoformatowe fotografie i ciekawą prezentację multimedialną.

Redaktor naczelny: prof. dr hab. A.Jodłowski
 Redakcja: E. Bednarowska-Guzik, M. Piera
 Opracowanie graficzne: E. Giżycka
 Zdjęcia: A. Grzybowski, L.Kostus